

Sven Sakkov
direktor
NATO küberkaitsekoostöö
keskus

Meie 26.08.2016 nr 2-2.8/16/60142/9

Koopia
Hannes Hanso
minister
Kaitseministeerium

Märgukiri NATO küberkaitsekoostöö keskuse 2014. ja 2015. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

Austatud härra Sakkov ja härra Hanso

2016. aasta juunist kuni juulini korraldas Riigikontroll NATO küberkaitsekoostöö keskuse (edaspidi keskus) 2014. ja 2015. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse auditi. Auditi tulemusena koostas Riigikontroll kontrolliaruande ja käesoleva märgukirja.

Audititoimingute põhjal leiab Riigikontroll, et keskuse 2014. ning 2015. aasta raamatupidamise aastaaruanne kajastavad olulises osas õigesti ja õiglaselt, kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga NATO küberkaitsekoostöö keskuse finantsseisundit, lõppenud aruandeperioodide majandustulemusi ja rahavooge.

Alljärgnevalt on välja toodud auditi käigus tehtud tähelepanekud, mida ei ole auditiaruandes kajastatud, kuna need ei ole keskuse raamatupidamise aastaaruande õigsusele hinnangu andmise seisukohast olulised, kuid võivad põhjustada vigu, kui sisekontrollisüsteemi ei parandata.

Tähelepanekud sisekontrollisüsteemi ülesehituse ja toimivuse kohta

1. Varade ja kaupade ning teenuste soetamisel ei ole alati küsitud kolme pakkumist ja/või sõlmitud kirjalikku lepingut

Alates 01.05.2012 kehtestati soetuste kord, mille alusel peab kõigi üle 5000 euro suuruste ostude puhul küsima võimalikelt pakkujatelt kolm pakkumist ning sõlmima kirjaliku lepingu. Juhul kui mingil põhjusel pole kolme pakkumist võetud, tuleb seda kirjalikult põhjendada. Alltoodud tuvastatud juhtudel pole seda korda rakendatud.

2014. aastal ei küsinud keskus kolme võrreldavat pakkumust ega põhjendanud ka kirjalikult, miks neid polnud vaja võtta, järgmistel juhtudel (sulgudes tehingu summa käibemaksuta):

- RGB Baltic OÜ-lt seadmete rentimisel (32 981 eurot), lisaks jäeti sõlmimata ka kirjalik leping;
- Swisshotel Estonia OÜ-lt konverentsiks toitlustusteenuse tellimisel (41 532 eurot).

Samuti ei vormistatud CalistexHotels OÜ-lt toitlustuse tellimisel summas 13 700 eurot pakkumuste võrdlust soetuste korraga kehtestatud vormis, mis tagaks hankeeseme, hankevajaduse, võetud pakkumiste ja hankeprotsessis tehtud otsuste dokumenteerimise, ning ei sõlmitud kirjalikku lepingut.

2015. aastal ei olnud sõlmitud kirjalikku lepingut ega küsitud võrreldavaid pakkumisi Esinduskohvik OÜ-lt toitlustusteenuse tellimisel summas 5476 eurot. Samuti ei küsitud võrreldavaid pakkumusi ega põhjendatud kirjalikult, miks neid polnud vaja võtta, Nordic Hotels OÜ-lt toitlustusteenuse tellimisel summas 16 082 eurot ja ruumide rentimisel summas 7667 eurot.

Kirjalikku lepingut ei sõlmitud

- Argmar Grupiga toitlustusteenuse tellimisel (10 703 eurot);
- Klinkberg Holding OÜga inventari rentimisel (13 834 eurot);
- Atea ASiga arvutite soetamisel (9547 eurot);
- Bytelife Solutions OÜga ruuterite soetusel (16 323 eurot) ning IT riist- ja tarkvara soetusel (467 047 eurot),
- Strategic Cyber LLCga litsentside soetamisel (24 931 eurot);
- IXIA Technologies International Limited'iga IT-seadmete soetusel (150 000 USD).

Soetuste korra kohaselt tuleb kirjalik leping sõlmida ka juhul, kui aasta jooksul soetatakse ühelt pakkujalt kaupu või teenuseid üle 5000 euro. 2015. aastal ei olnud sõlmitud kirjalikku lepingut Ofset OÜga, kellelt telliti aasta jooksul kokku trükiteenust 8754 euro eest.

Riigikontroll leiab, et kui jätta võrreldavad pakkumused nõutud juhtudel võtmata, ei kasutata piisavalt ära pakkujate omavahelist konkurentsi ning keskus võib kokkuvõttes saada rahalist kahju, sest võidakse sõlmida lepinguid kahjulikumatel tingimustel. Jättes sõlmimata sisemistes kordades nõutud juhtudel kirjaliku lepingu, võtab keskus endale põhjendamatult õiguslike vaidluste riski, mis võib samuti viia rahalise kahjuni. Samuti pole mõlemal juhul maandatud võimaliku pettuse risk.

Riigikontroll tegi tähelepaneku pakkumuste võtmata jätmise ja kirjalike lepingute sõlmimata jätmise kohta ka keskuse 2012. ja 2013. aasta tegevust auditeerides.

Riigikontrolli soovitused:

- tõhustada kontrolli keskuse sisemistest regulatsioonidest kinnipidamise üle soetuste tegemisel, nõuda soetuste eest vastutavatelt isikutelt võrreldavate pakkumiste võtmist ning sõlmida soetuste korras nimetatud juhtudel kirjalikud lepingud;
- kaaluda lepingu tüüpvormi väljatöötamist, et lihtsustada lepingute sõlmimist.

2. Põhivara amortisatsioonimäära ei märgita soetusdokumentidele ning puuduvad põhivarakaardid

Raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt peab vara eest vastutav isik vara soetusdokumentidele märkima vara amortisatsioonimäära. Auditi käigus selgus, et seda ei teha. Raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt tuleb põhivara üle arvestust pidada põhivarakaartidel (elektrooniliselt või paberil), kuhu märgitakse põhivara maksumus, vastutav isik, kasulik eluiga ja inventari number. Auditi käigus selgus, et põhivarakaarte ei ole vormistatud.

Riigikontrolli arvates ei fikseerita seetõttu kirjalikult konkreetse vara eest vastutavat isikut ning see võib viia varalise vastutuse hajumiseni, mis loob soodsama pinnase pettusteks. Samuti ei fikseerita kirjalikult juhtkonna või vara eest vastutava isiku hinnangut vara kasuliku eluea kohta, mis võib keskusele tuua kaasa ühelt poolt suuremad amortisatsioonikulud või teiselt poolt ebamõistlikud otsused vara asendamiseks selle kasutusea lõppemisel.

Riigikontrolli soovitused:

- viia sisse põhivara arvestus põhivarakaartidel (soovitavalt infosüsteemis, mis on ühitatud raamatupidamisprogrammiga) ning fikseerida nendel põhivara kasulik eluiga;
- määrata igale konkreetsele varaühikule vara eest vastutavad isikud.

3. Muudetud kontoplaani ei ole sise-eeskirjadega kinnitatud

Keskuse raamatupidamise sise-eeskiri on kinnitatud 20.09.2011. Sise-eeskirja üheks osaks on ka raamatupidamise kontoplaan. Alates 01.01.2015 kehtib keskusel uus raamatupidamise kontoplaan, mis on koostatud, lähtudes keskuse eelarve ülesehitusest ja pidades silmas projektijuhtide vajadusi eelarve kasutamisel. Uus kontoplaan erineb oluliselt seni kehtinud kontoplaanist, kuid raamatupidamise sise-eeskirjas ei ole kontoplaani uuendatud.

Riigikontroll leiab, et sisemine kord tuleb viia vastavusse tegeliku praktikaga, et vältida vigu arvestuses.

Riigikontrolli soovitus: viia raamatupidamise sise-eeskirjas toodud kontoplaan vastavusse tegelikult kasutatava kontoplaaniga.

4. Pangakontode inventuuride tulemusi pole dokumenteeritud

Raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt tuleb kord kuus teha pangakontode inventuur. Raamatupidaja kinnitusel on praktikas inventuuri tehtud isegi sagedamini, elektrooniliselt pearaamatu ja pangakonto võrdlusena. Samas ei ole tehtud võrdlusi dokumenteeritud, mistõttu ei ole võimalik nende tegemises tagantjärele veenduda.

Riigikontrolli hinnangul tuleb tehtud võrdlused fikseerida, et tagada hilisema kontrolli võimalus juhul, kui ilmneb vigu või erinevusi. Näiteks kui leiab aset pettuse juhtum, ei ole võimalik enam tagantjärele kindlaks teha, millal pettus aset leidis.

Riigikontrolli soovitus: salvestada pangakontode igakuised võrdlused taasesitatavas vormis.

5. Vara vastuvõtu aktid on jäetud koostamata

Keskuse sisemistes kordades ei ole reguleeritud vara vastuvõtuakti koostamist, mistõttu on kasutusel erinev praktika. Näiteks on Bytelife Solutions OÜga vara üleandmise-vastuvõtmise aktid vormistatud, IXIA Technologies International Ltd ja Codenomicon Ltd-ga ei ole.

Riigikontrolli arvates ei ole selliselt maandatud hilisemate õiguslike vaidluste risk soetatud vara seisukorra suhtes. Näiteks juhul, kui hilisema kasutamise käigus selgub, et soetatav vara ei vasta lepingutingimustele, ei ole võimalik tagantjärele tuvastada, kas keskus oli sellest vara vastuvõtmisel teadlik või mitte. Õiguslikud vaidlused toovad kaasa lisakulu nii õigusabi kuluna kui ka kuluna vara viimiseks soovitud seisule, mida ei ole võimalik enam pakkuvalt näiteks garantii korras välja nõuda.

Riigikontrolli soovitus: reguleerida sisemistes kordades vara vastuvõtmine ja vastuvõtuaktide koostamine, et tagada asutuses ühtne praktika.

Täname NATO Küberkaitsekoostöö Keskuse töötajaid meeldiva koostöö eest!

Loodame, et esitatud tähelepanekutest on keskusel abi raamatupidamise korraldamisel ja sisekontrollisüsteemi täiendamisel. Palun Teid Riigikontrolli kirjalikult informeerida oma seisukohtadest ja rakendatavatest meetmetest hiljemalt 9.09.2016.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Krista Zibo
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Gert Schultz 640 0766
gert.schultz@riigikontroll.ee